

SERMO XIX¹.

De eo quod scriptum est in Psalmo (L. 5.) *Quoniam iniquitatem meam ego agnosco.* Et in Psalmo : LXXII:

1.) *Quam bonus Deus Israël rectis corde.*

Habitus in basilica Restituta (5), in die Munerum (6).

I. CANTANTES Dominum rogavimus, ut avertat faciem suam a peccatis nostris, et omnia facinora nostra delet. Sed animadvertere potestis, fratres, quod in eodem Psalmo audierimus : « Quoniam iniquitatem meam ego agnosco, » et peccatum meum ante me est semper². » Dicitur autem Deo alibi : « Ne avertas faciem tuam a me³ : » cui diximus, « Averte faciem tuam a peccatis meis⁴. » Cum sit ergo persona una homo et peccator, homo dicit, « Ne avertas faciem tuam a me : » peccator dicit : « Averte faciem tuam a peccatis meis. » Hoc ergo dicitur, Ne avertas faciem tuam ab eo quem fecisti, averte faciem tuam ab eo quod feci. Oculus tuus, inquit, utrumque distinguat, ne propter vitium natura dispereat. Fecisti tu aliquid, feci et ego aliquid : quod tu fecisti, natura dicitur ; quod ego feci, vitium vocatur : vitium sanetur, ut natura servetur.

II. « Facinus, inquit, meum ego agnosco. » Si ego agnosco, ergo tu ignosce. Bene vivamus, et bene viventes sine peccato nos esse minime præsumamus : sic vita lau-

¹ Alias 4 ex Sirmondianis. — ² Psal. L, 5. — ³ Id. xxvi, 9. — ⁴ Id. L, 11.

detur, ut venia postuletur. Desperati autem homines, quanto minus intenti sunt in peccata sua, tanto curiosiores sunt in aliena. Quærunt enim non quid corrigant, sed quid mordeant : et cum se non possint excusare, parati sunt alios accusare. Non sic iste nobis orandi et satis Deo faciendi demonstravit exemplum, dicens, « Quoniam facinus meum ego agnosco, et peccatum meum ante me » est semper. » Non erat iste intentus in aliena peccata : advocabat se ad se ; nec se palpabat, sed penetrabat, et in se ipsum altius descendebat. Sibi non parcebat : et ideo ut sibi parceretur non impudenter rogabat. Peccatum enim, fratres, impunitum esse non potest : si peccatum impunitum remaneat, injustum est : ergo sine dubitatione puniendum. Hoc tibi dicit Deus tuus : Puniendum est peccatum aut a te, aut a me. Punitur ergo peccatum, aut ab homine poenitente, aut a Deo judicante¹. Punitur ergo aut a te sine te, aut a Deo tecum. Quid est enim poenitentia, nisi sua in se ipsum iracundia ? Qui poenitet, irascitur sibi. Nam si non ficte fiat, unde est et pectoris tursio ? Quid feris, si non irasceris ? Quando ergo tundis pectus, irasceris cordi tuo, ut satisfacias Domino tuo. Potest enim etiam sic intelligi quod scriptum est : « Irascimini, et nolite peccare². » Irascere quia peccasti, et puniens te ipsum noli peccare. Exsuscita cor poenitendo, et hoc erit sacrificium Deo.

III. Placari Deo vis ? Nosce quid agas tecum, ut Deus placetur tibi. In eodem Psalmo adverte : ibi enim legitur : « Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique ; » holocaustis non delectaberis³. » Ergo sinesacrificio eris ? nihil oblaturus, de nulla oblatione Deum placaturus ? Quid dixisti ? « Si voluisses sacrificium, dedissem utique ; holo-

¹ Vide infra Sermo xx, n. 2, et Sermo xxviii, cap. 5. — ² Psal. lv, 5. — ³ Id. L, 18.

» caustis non delectaberis.» Sequere, et audi, et dic: «Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum et humiliatum Deus non spernis¹.» Abiectis quæ offerebas, invenisti quod offeras. Offerebas enim apud Patres victimas pecorum, et sacrificia vocabantur. « Si voluisses sacrificium, dedissem utique.» Illa ergo non quæris, et tamen sacrificium quæris. Populus tuus dicit tibi: Quid offeram, qui quod offerebam non offero? Ipse enim populus, aliis decedentibus, aliisque nascentibus, idem est populus. Sacramenta sunt mutata, non fides. Signa mutata sunt quibus aliquid significabatur, non res quæ significabatur. Pro Christo aries, pro Christo agnus, pro Christo vitulus, pro Christo hircus, totum Christus. Aries, quia ducit gregem: ipse est inventus in vepribus, quando pater Abraham filio jussus est parcere, nec tamen sine oblato sacrificio inde discedere². Et Isaac Christus erat, et aries Christus erat. Isaac sibi ligna portabat: Christus crucem propriam bajulabat. Pro Isaac aries, non tamen pro Christo Christus. Sed in Isaac et aries et Christus. Tenebatur cornibus in vepre aries: interroga Judæos, unde tunc Dominum coronaverint. Agnus est: « Ecce agnus Dei, ecce qui tollit » peccata mundi³. » Taurus est: attende cornua crucis. Hircus est, propter similitudinem carnis peccati. Velata sunt ista, donec aspiraret dies, et removerentur umbræ⁴. In eundem ergo Dominum Christum, non solum quod Verbum, sed etiam quod mediator est Dei et hominum homo Christus Jesus⁵, et patres antiqui crediderunt, et ad nos eandem fidem prædicando et prophetando transmiserunt. Unde dicit Apostolus: « Habentes eundem spiritum fidei, propter quod scriptum est, Credidi propter » quod locutus sum⁶. » Eundem habentes, quem habue-

¹ Psal. I, 19. — ² Gen. xxii, 12, etc. — ³ Joan. I, 29. — ⁴ Cant. ii, 17. — ⁵ I Tim. ii, 5. — ⁶ 2 Cor. iv, 13.

runt et illi qui scripserunt: « Credidi, propter quod locutus sum. Habentes ergo eundem, inquit, spiritum » fidei, propter quod scriptum est ab Antiquis, Credidi, » propter quod locutus sum, et nos credimus, propter » quod et loquimur. » Quando ergo David sanctus ita dicebat: « Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis, » tunc illa sacrificia offerebantur Deo, quæ modo non offeruntur. Ergo quando cantabat, prophetabat, et præsentia spernebat, et futura prævidebat. « Holocaustis, » inquit, « non delectaberis. » Quando ergo holocaustis non delectaberis, sine sacrificio remanebis? Absit. « Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum Deus non spernis. » Habes quod offeras. Non gregem circumspicias, non navigia præpares, et permees ad extremas provincias, unde aromata deferas: quære in corde tuo quod gratum sit Deo. Cor conterendum est. Quid times ne contritum pereat? Ibi habes: « Cor mundum crea in me, Deus. » Ut ergo creetur mundum cor, conteratur immundum.

IV. Discipliceamus nobis quando peccamus, quia peccata displicent Deo. Et quia sine peccato non sumus, vel in hoc Deo similes sumus, quia hoc nobis displicet, quod illi. Ex aliqua parte conjungeris voluntati Dei, quia hoc tibi displicet in te, quod odit et ille qui fecit te. Artifex tuus ipse est: sed vide te ipsum, et dele in te ipso quod non est ex ipsius officina. Deus enim, sicut scriptum est, creavit hominem rectum¹. « Quam bonus Deus Israël rectis » corde²! » Si ergo sis rectus corde, non tibi displicebit Deus, bonus tibi erit Deus, laudabis Deum. Omnino, et in eo quod præstat, et in eo quod castigat, laudabis Deum. Ille enim qui dixit: « Quam bonus Deus Israël rectis » corde, » se ipsum inspexerat, qui aliquando non erat

¹ Eccli. vii, 30. — ² Psal. lxxii, 1.

rectus corde, et displicebat ei Deus : postea vero resipuit, et vidit non esse Deum perversum, sed se fuisse non rectum : et recordatus tempora pravitatis suæ, et præsens correctionis suæ, ait : « Quam bonus Deus Israël! » sed quibus? « rectis corde. » Quid enim tu? « Mei autem, » inquit, « pene commoti sunt pedes, paulo minus effusi » sunt gressus mei¹ : » id est, pene lapsus sum. Unde hoc? « Quia zelavi in peccatoribus, pacem peccatorum in- » tuens². Unde ergo commoti fuerint pedes hujus et pene lapsi sint gressus, quoniam non tacuit, cavendum monuit. Expectabat a Deo, secundum vetus Testamentum, ignorans ibi esse signa futurorum ; expectabat ergo a Deo præsentis vitæ felicitatem, et in hac terra quærebat quod suis Deus in cœlo servabat. Felix volebat esse hic, cum felicitas non sit hic. Res enim bona et magna est felicitas ; sed habet regionem suam. De regione felicitatis Christus venit, et hic eam nec ipse invenit. Irrisus est, exprobratus est, apprehensus est, flagellatus est, vinctus est, palmis cæsus est, affectus contumelia sputorum, spinis coronatus est, ligno suspensus : ad extremum, Domini exitus mortis. In Psalmo scriptum est, (Hi acclamaverunt qui cognoverunt), « Et Domini exitus mortis³. » Quid hic ergo, serve, felicitatem requiris, ubi et Domini exitus mortis? Cum ergo in regione non sua felicitatem, requireret ille, de quo loqui cœperam, et propter illam in hac vita adipiscendam cohiberet² Deo, eique serviret, et ejus præcepta ut poterat faceret ; vidit hoc magnum, vel pro magno, quod quærebat a Deo, et propter quod Deo serviebat, esse apud eos qui Deo non serviebant, sed dæmonia colebant, et verum Deum blasphemabant. Vidit, et commotus est, quasi perdidisset fructum laboris sui. Hoc

¹ Psal. LXXII, 2. — ² Ibid. 3. — ³ Psal. LXXII, 21. — ⁴ Forte cohæreret, vel obediret.

est quod zelavit in peccatoribus, pacem peccatorum intuens. Denique habes ibi : « Ecce ipsi peccatores et abundantes in sæculo obtinuerunt divitias. Numquid sine » causa justificavi cor meum, aut lavi inter innocentes » manus meas, et fui flagellatus tota die¹? » Colo Deum, blasphemant Deum : illis felicitas, mihi calamitas ; ubi æquitas? Inde moti pedes, inde pene effusi gressus, inde proprinquus interitus. Nam ad quod periculum venerit, videte : ibi ait, « Et dixi, quomodo scit Deus, et si est scientia in Altissimo? » Videte ad quod periculum venerit quærendo a Deo pro magno præmio terrenam felicitatem. Discite ergo, Charissimi, eam si habetis, contemnere, nec dicere in cordibus vestris : Ego quia colo Deum, ideo bene est mihi. Videbis enim, quo modo tibi putas bene, et illis qui non colunt Deum esse bene ; et movebuntur gressus tui. Aut enim habes illam, colens Deum, et videbis quod habeat talia non colens Deum ; et ideo putabis frustra te colere Deum, quia et ille habet felicitatem qui non colit Deum : aut non illam habes, et multo amplius Deum accusabis, qui dat eam blasphematoribus suis, et negat cultoribus suis. Discite ergo terrena contemnere, si vultis Deo fideli corde servire. Habes illam? noli putare inde te esse bonum, sed fac te inde bonum. Non habes? noli putare inde te esse malum ; sed cave malum, quo non venit bonus.

V. Etenim iste resipiscens, et reprehendens se ipsum, quod male cœperat de Deo sentire, anhelans peccator, et pacem intuens peccatorum ; reprehendens ergo se ipsum, ait : « Quid enim mihi est in cœlo, et a te quid volui super terram? » Jam resipiscens, jam correcto corde, agnovit quantum valeat cultus Dei : quem Dei cultum vilissimo pretio addixerat, quando pro illo terrenam felicitatem

¹ Psal. LXXII, 12, 13, 14. — ² Ibid. 11.

tem quærebat. Agnovit quid debeatur sursum cultoribus Dei, ubi jubemur habere cor et respondemus ibi nos habere: quod et utinam non mentiamur, saltem ipsa hora, saltem ipso momento, saltem ipso temporis puncto, quando respondemus. Resipiscens ergo ille, et cor corrigens, reprehendit se quæsisse aliquando in terra felicitatem terrenam, quasi mercedem cultus Dei. Sed reprehendens se ait: « Quid enim mihi est in cœlo? » Quid est ibi mihi? Vita æterna, incorruptio, regnum cum Christo, societas Angelorum; ubi nulla perturbatio, nulla ignorantia, nullum periculum, nulla tentatio; vera, certa, fixa securitas. Ecce quid mihi est in cœlo. « Et a te quid volui super » terram? » A te quid volui super terram? quid volui? divitias fluxas, caducas, volaticas. Quid volui? aurum, pallorem terræ; argentum, livorem terræ; honorem, temporis fumum. Ecce quid a te volui super terram. Et quia vidi hoc in peccatoribus, commoti sunt pedes mei, et paulo minus effusi sunt gressus mei. O quam bonus est rectis corde! Quid ergo quæris, Propheta fidelis? Aurum, et argentum, et divitias terrenas? Ergo tanti valet fides matronæ fidelis, quod habet et meretrix? Tanti ergo valet fides viri fidelis, quod habet et mimus, Auriga, Venator, latro? Absit, fratres mei, absit ut tanti valeat fides vestra. Avertat Deus hoc a cordibus vestris. Nam quanti valet, vultis nosse? pro ea Christus mortuus est. Quid ergo terrenam mercedem quæris, auro et nummis addictus? Injuriam facis fidei, pro qua mortuus est Christus. Et quid est, inquit, quanti valet? Illum attende, qui ait: « Quid enim mihi est in cœlo? » Non enim expressit quid erit illud. Sic ait: « Et a te quid volui super terram? » Illud laudando, hoc abjiciendo, utrumque tamen dixit: Quid est illud? quod oculus non vidit. Quid est hoc? quod fidelis oculus non sitit. Quid est illud? quod inve-

nit Lazarus ulcerosus. Quid est hoc? quod habuit dives inflatus. Quid est illud? quod perire non potest. Quid est hoc? quod teneri non potest. Quid est illud? ubi non erit labor. Quid est hoc? quod non deserit timor. « Quid enim » mihi est in cœlo? » Quid? Ipse qui fecit cœlum; pretium fidei tuæ Deus tuus est; ipsum habebis, se ipsum præparat præmium cultoribus suis. Considerate, charissimi, universam creaturam, cœlum, terram, mare, quæ in cœlo, quæ in terra, quæ in mari, quam pulchra, quam mira, quam digne ordinateque disposita. Movent vos ista? Movent plane. Quare? quia pulchra sunt. Quid est qui fecit? Puto rebebesceretis, si videretis pulchritudinem Angelorum. Quid est ergo creator Angelorum? Ipse est præmium fidei vestræ. Avari, quid vobis sufficit, si Deus ipse non vobis sufficit?

VI. Bene ergo vivamus, et ut hoc possimus, eum qui hoc præcepit, invocemus. Neque bonæ vitæ nostræ terrenam mercedem a Domino requiramus. Ad illa quæ promittuntur, intentionem nostram extendamus. Cor nostrum ibi ponamus, ubi putrescere non potest sæcularibus curis. Transeunt ista, quæ occupant homines; volant ista; vapor est vita humana super terram. Accedunt etiam ipsius fragilis vitæ tanta et tam quotidiana pericula. Terræ motus magni de Orientalibus nuntiantur (7); nonnullæ magnæ repentinis¹ collapsæ sunt civitates. Territi apud Jerosolymam qui inerant Judæi, pagani, catechumeni, omnes sunt baptizati. Dicuntur fortasse baptizati septem millia hominum. Signum Christi in vestibus Judæorum baptizatorum apparuit. Relatu fratrum fidelium constantissimo ista nuntiantur. Sitifensis etiam civitas gravissimo terræ motu concussa est (8), ut omnes forte quinque diebus in agris manerent, et ibi baptizata dicuntur fere duo

¹ Forte add. ruinis.

millia hominum. Undique Deus terret, quia non vult invenire quo¹ damnet. Nonnihil agitur in isto torculari. Mundus est torcular; abundant pressuræ ejus: oleum estote, non amurca. Convertatur quisque ad Deum, et mutet vitam. Occultum habet iter oleum; ad secreta sua tendit. Alius subsannat, irridet, blasphemat, clamat per plateas, amurca defluit. Dominus tamen torcularis per operarios suos, per sanctos Angelos suos non quiescit operari. Novit oleum suum, novit quid recipiat, quo pondere pressuræ eliquetur. Novit enim Dominus qui sunt ejus. Oleum estote, amurcam fugite; recedant ab iniquitate omnes qui nominant nomen Domini². Odia autem nolite concipere, aut cito finite. Non enim illa metuenda sunt. Times terræ motum? times cœli fremitum? times bella? Time et febrem: subito, cum illa magna metuuntur, ipsa non veniunt, et de transverso una febricula aufert hominem. Et si talem invenit ille iudex, qualem non novit, qualibus dicturus est: « Nescio vos³, recedite a me⁴; » quid fiet postea? quo itur? per quem ambitur? unde vita reparanda redimitur? Quis iterum vivere, et quod male fecit emendare permittitur? Finitum est. Pauci quidem convenistis (9); sed si bene audistis, abundatis. Non vos fallat, qui fallit: quia non vos decipit, qui non fallit.

¹ Forte quos. — ² 2 Tim. II, 19. — ³ Matth. xxv, 12. — ⁴ Luc. xiii, 27.

SERMO XX¹.

De versu 12 Psalmi L: *Cor mundum crea in me Deus.*

Et de versu 5 Psalmi XL: *Ego dixi: Domine miserere mei, etc.*

Voce consona, corde concordi, pro ipso corde nostro Dominum deprecantes diximus: « Cor mundum crea in » me Deus, et spiritum rectum innova in visceribus » meis². » Hinc pauca quæ Dominus dederit, in ejus gratiam manifestabimus vobis. Psalmus est poenitentis, amisam spem recuperare cupientis, lapsu suo jacentis: et Deum magnis deprecationibus urgentis, tanquam qui fuerit idoneus ad se vulnerandum, et non sit ad sanandum. Sicut enim ipsam carnem nostram percutere et vulnerare cum volumus, possumus; ut autem sanetur, medicum quærimus, nec ita nostra potestate salvamur, ut nostra potestate sauciamur: ita ad peccandum anima sibi ipsa sufficit; ad sanandum quod peccatum læserit, Dei medicinalem dexteram implorat. Unde dicit in alio Psalmo: « Ego dixi: Domine, miserere mei; sana animam meam, » quia peccavi tibi³. » Ad hoc ait: « Ego dixi, » ut constitueret ante oculos voluntatem arbitriumque peccandi ex anima oriri, sibi que sufficere ut perdat se; Dei autem esse quærere, et salvum facere quod se vulneraverat. Venit enim Filius hominis quærere, et salvum facere quod perierat⁴. Hinc precem fundentes dicimus: « Cor mundum » crea in me Deus, et spiritum rectum innova in visceri-

¹ Alias 3 ex Sirmondianis. — ² Psal. L, 12. — ³ Id. XL, 5. — ⁴ Luc. xiv, 10.

» bus meis. » Dicat anima quæ peccavit, ne plus pereat desperando, quam se perdidit delinquendo.

II. Ante omnia quippe danda est opera, ne peccemus, ne quamdam familiaritatem et amicitiam cum peccato, tanquam cum serpente faciamus. Morsu quippe venenato perimit peccantem, nec tale aliquid est, cum quo facienda sit amicitia: sed si forte aut infirmum oppresserit, aut incauto subreperit, aut errantem ceperit, aut in errores eundo deceperit, non pigeat animam confiteri, nec quærat excusationem, sed sui accusationem. Nam et inde oravit quodam in Psalmo, et ait: « Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium continentiae circum labia mea: » et non declines cor meum in verba maligna, ad excusandas excusationes in peccatis¹. » Peccatum quisque suadet tibi? ante omnia recusetur. Sed persuasum est? non excusetur, sed potius accusetur. Nam et iste qui dicebat: « Cor mundum crea in me Deus, » sic incepit, « Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam². » Magnam misericordiam magnus peccator implorat: magnam medicinam magnum vulnus desiderat. Ibi dicitur: « Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele³. Cor mundum crea in me Deus⁴. » Avertit ergo Deus faciem suam a peccatis confitentis, et se ipsum accusantis, Deique auxilium et misericordiam deprecantis. Avertit enim faciem suam a peccatis ejus, non avertendo ab ipso. Cui enim dicitur: « Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele: » eidem alibi dicitur: « Ne avertas faciem tuam a me⁴. » Avertit, quando non advertit: nam si advertit, evertit. Ideo et iudices in convictos reos sententiam proferentes animadvertere dicuntur. Hoc ne faciat Deus, id est, ne animadvertat, dicimus: « Averte

¹ Psal. CXL, 3, 4. — ² Id. L, 3. — ³ Ibid. II, 1. — ⁴ Id. XXVI, 9.

» faciem tuam a peccatis meis. » Ne agnoscat, ignoscat. Quomodo autem nobilem dicimus nobilem, non autem nobilem dicimus ignobilem: sic noscentem noscentem, non autem noscentem ignoscentem. Tamen si vis ut ille ignoscat, tu agnosce. Impunitum non potest esse peccatum: impunitum esse non decet, non oportet, non est justum. Ergo quia impunitum non debet esse peccatum, puniatur a te, ne puniaris pro illo. Peccatum tuum iudicem te habeat, non patronum. In tribunal mentis tuæ ascende contra te, et reum constitue te ante te. Noli ponere te post te, ne Deus ponat te ante se. Ideo dicit in eodem Psalmo, unde facillimam impetret veniam, « Quoniam iniquitatem meam ego agnosco, et peccatum meum ante me est semper¹. » Tanquam dicens: Quoniam ante me est, ne sit ante te; et quia ego agnosco, tu ignosce. Ergo peccatum aut a te punitur, aut a Deo: sed a te sine te, a Deo tecum. Te ergo habeat punitorem, ut tu Deum habeas defensorem². Dic: Ego feci, « Ego dixi, Domine, miserere mei; sana animam meam, quoniam peccavi tibi³. » Ego, inquit, dixi. Ego non quæro ad excusationem peccati, quis de me peccaverit, aut quis me peccare compulerit. Non dico: Fortuna fecit. Non dico: Fatum hoc voluit. Postremo non dico: Diabolus fecit. Nam et ipse diabolus suadendi habet potestatem, postremo terrendi; graves etiam, si permissus fuerit, molestias inferendi: a Domino deprecanda virtus est, ne illecebrosa capiant, aut ne dura confringant. Donet nobis contra illecebras et minas inimici, duas virtutes, continere et sustinere; continere libidines, ne prospera capiant; sustinere terrores, ne adversa confringant. Et cum scirem, inquit, quia nemo potest esse continens, nisi Deus det⁴. Hinc ergo dicebat: « Cor mun-

¹ Psal. I, 5. — ² Vide supra Serm. XIX, n. 2, et infra Serm. XXVIII, c. 5. — ³ Psal. XL, 5. — ⁴ Sap. VIII, 21.

» dum crea in me Deus : » et, « Væ his qui perdiderunt » sustinentiam¹. » Neminem ergo quæras accusare, ne accusatorem invenias, a quo te non possis defendere. Nam et ipse inimicus noster diabolus quando accusatur, gaudet : et vult omnino ut accuses illum ; vult ipse ut a te ferat qualem volueris criminationem, cum tu perdas confessionem. Contra hujus astutiam exclamat ille : « Ego » dixi, Domine. » Sine causa mihi insidiatur inimicus ; novi astutias ejus : captat linguam meam, vult ut dicam : Diabolus fecit. « Ego dixi, Domine. » His ergo versutiis seducit animas, et a medicina confessionis avertit ; aut persuadens eis ut se excusent, et quærant quos accusent ; aut persuadens eis, quia jam peccaverunt, ut nunc desperent, et omnino se ad veniam posse pertinere² non arbitrentur ; aut persuadens eis, quia cito Deus totum ignoscit, ut sese homo non corrigat.

III. Videte quanta sint, adversus quæ vigilare debeat cor pœnitentis. Ne se excusando alterum accuset, veniat ei in mentem, « Ego dixi, Domine, miserere mei ; sana » animam meam, quoniam peccavi tibi³. » Ne desperando pereat, ut quoniam peccavit, et graviter peccavit, putet se jam non posse sanari ; et donet se libidinibus, trahendum omnibus cupiditatibus. Facit quidquid libet, quamvis non liceat. Et si non facit, ibi non facit, ubi homines timet. Omnino animo quodam gladiatorio, quoniam vitam desperat, quidquid potest facere ad satiandam cupiditatem et libidinem suam facit, tanquam devotus ad victimam. Tales desperatione pereunt. Contra istos pro his, id est contra tales cogitationes eorum, vigilans Scriptura dixit : « In quacumque die conversus fuerit iniquus, » et fecerit justitiam, omnes iniquitates ejus obliviscar⁴. »

¹ Eccli. II, 16. — ² Forte pervenire. — ³ Psal. XI, 5. — ⁴ Ezech. XVIII, 21, et XXXIII, 15.

Rursus recreata anima, si his verbis crediderit, a desperationis malo, inveniet aliam foveam, ut quæ desperatione perire non potuit, spe pereat. Et quis est qui spe pereat ? Ecce qualem propono, qui dixerit in animo suo : Jam Deus veniam promisit omnibus avertentibus se a peccatis, in quacumque hora conversi fuerint, omnes iniquitates eorum obliviscetur : ergo faciam quidquid volo ; quando voluero convertam me, delebiturque quod fecero. Quid dicemus ? quia non quando se converterit, curat Deus pœnitentem ? dimittit Deus omnia peccata præterita ? Si negamus, indulgentiæ divinæ contradicimus : verbis denique prophetis obviamus, divinis eloquiis repugnamus. Non est hoc fidelis dispensatoris.

IV. Recurrit, et mihi dicit quisquam : Dabis ergo laxamentum peccatis, ut faciant homines quidquid volunt, promissa venia, promissa impunitate cum se converterint ? Laxant habenas ad peccandum : feruntur magno impetu, nullo revocante, spe desperati. Ita-ne vero, vigilaret Scriptura adversus desperantes, et non vigilaret adversus male sperantes ? Audi ejus vigilias adversus malam et perversam spem : « Ne tardes converti ad Dominum, neque » differas de die in diem : subito enim veniet ira ejus, » et in tempore vindictæ disperdet te¹. » Quid est ergo, maligne sperator ? Si desperes, peris ; si speres, peris. Ubi tibi tutus locus erit, ut ab utraque fovea te eripias, et constituas te in via recta, serviens Deo, miserans animam tuam, placens Deo ? Male desperabas, audisti : « In quacumque die conversus fuerit iniquus, omnes iniquitates ejus obliviscar. » Male sperare cœperas, audisti : « Ne tardes converti ad Dominum, neque differas de die in diem. » Undique te circumdedit providentia Dei misericorditer. Quid dicis ? Promisit mihi Deus indulgentiam.

¹ Eccli. V, 8, 9.